

Хитрі хижакі хочуть панувати над людством

«Окрилена безпомічністю Заходу, «вісь зла» на своїй нещодавній сходці оголосила про переділ світу, маючи на меті впокорення західної цивілізації, знищення демократичного світу і встановлення свого контролю на планеті. Очевидно, що атака на Польщу була промацуванням на шляху до реалізації цього пекельного задуму. (Це як бандюга в темній безлюдній підворотні до ботаночкарика: «Закурить не найдьоцца?»). Якщо вони його реалізують, нам не залишиться місця на Землі. При цьому єдиний, хто (поки що) за своєю військово-економічною потугою може протистояти реалізації цього страшного апокаліптичного задуму, веде себе як дешевий клоун на сцені провінційного цирку». — ЦЕ ЛИШЕ УРИВОК із написаного головою НСПУ Михайлом Сидоржевським на ФБ від 13 вересня цього року під заголовком «Сатана, потішний клоун і загроза світової війни». І це, швидше за все, точне твердження, бо з тих пір відбулися інші «промацування» ряду країн НАТО, але належної і СПРАВДІ ДІЄВОЇ ВІДПОВІДІ на них так і не було.

Тож виходить, що наш, український, дипломат Володимир Огризко був правий, коли в матеріалі радіо «НВ» «НАТО перетворюється на паперового тигра» від 12 вересня заявив про таке: «Якщо зараз Польща, усі інші країни, НАТО в цілому не відреагують належним чином, це означатиме реальний занепад Альянсу. І ми повинні про це, справді, ще раз і ще раз наголошувати нашим партнерам. Або вони реальні політики, або вони реальні боягузи»? А хіба ні? Адже виходить, що нахабним і хитрим хижакам-агресорам у людській подобі тепер можна спокійно і впевнено розпускати руки, аби нищити людство й далі, оскільки немає належного опору, чи не так?

А якщо так, то ці хитрі хижакі у вигляді цілої вісі зла незабаром справді перейдуть до ще більш активних дій з метою досягнення суцільного панування над людством на планеті. Тим більше, що ніяких цілеспрямованих рішень, аби успішно з ними боротися, на світовому рівні, й досі не було прийнято. Не діють, а ще й досі дебатують-балакають: наприкінці вересня – на рівні Генеральної асамблеї ООН. Саме тут, у Нью-Йорку, нещодавно пройшли дебати «Разом краще: 80 років і більше заради миру, розвитку та прав людини».

На 3-6 сторінках цього нашого випуску газети за вересень на наших читачів чекають ще й інші цікаві матеріали, які були розміщені в різних ЗМІ. Це, наприклад, – «Вердикт ЄСПЛ: війна Росії проти людини та демократії», де посеред іншого зазначається таке:

«Варто наголосити, що Росія маскує депортації під «реабілітацію» чи «оздоровлення». У жовтні 2022 року окупаційна адміністрація Херсона оголосила, що 5 тисяч дітей відправлять до Криму. Тоді на півострові вже перебували 1 500 дітей із Херсонщини. У травні 2023-го окупанти вивезли ще 796 дітей із Запорізької області у «безпечніші поселення». У багатьох випадках дітей після цього не повертали до родин. ЄСПЛ визнав і цей факт, що під прикриттям гуманітарних гасел відбувалося системне викрадення».

Тобто, країни-диктатори хочуть будь-що обдурити весь цивілізований світ і врешті запанувати в ньому й правити в ньому людьми по-хижацькому.

Україна завершила процес скринінгу на шляху до членства в ЄС

Україна і ЄС завершили скринінг українського законодавства для переговорів про вступ до Євросоюзу. Про це в X написала єврокомісарка з питань розширення Марта Кос.

У понеділок Кос прибула в Україну з триденним візитом, «щоб підтвердити підтримку ЄС європейського шляху країни та відзначити завершення процесу скринінгу задля вступу у ЄС».

У вівторок, 30 вересня, вона заявила, що цей день «знаменує собою важливий крок на шляху України до ЄС».

«У найскладніших умовах Україна завершила процес скринінгу всього свого законодавства з рекордною швидкістю, заклавши основи для свого європейського майбутнього», – підкреслила єврокомісарка.

У зв'язку з цим Кос наголосила на необхідності «зберегти динаміку реформ».

Нагадаємо, 22 вересня про завершення євроінтеграційного скринінгу оголосила Молдова. Як відомо, подальше просування переговорного процесу для вступу України в ЄС блокує Угорщина.

Президент Європейської ради Антоніу Кошта очолив зусилля, щоб домогтись того, аби переговорні кластери можна було б відкривати за згоди кваліфікованої більшості країн ЄС, а не лише одностайно. Таким чином угорське вето потенційно може бути подолане.

У Єврокомісії кажуть, що відкриття кластерів для України без згоди Орбана «може бути розглянуте», але відповідне рішення повинні ухвалити держави-члени ЄС.

Ірина КУТЄЛВА,
«Європейська правда»,
30 вересня 2025 року

Що таке перемога

Парадоксально, що в той час, як у нас усе менше говорять про Перемогу, для західного світу вона стає, скажімо так, більш помітною

Днями в британському виданні Financial Times вийшла стаття філософа та історика Юваля Ноя Харарі з промовистою назвою «Чому Україна перемагає у війні». Це доволі свіжий погляд на поточний перебіг війни Росії проти України від одного з найкращих військових істориків світу. В той час як багато експертів заявляють, що війна перебуває у стадії «технічної нічії», Юваль Ной Харарі наполягає: «Всупереч російській пропаганді, Україна наразі перемагає».

Автор аналізує події не в перспективі минулих тижнів, як це робить більшість експертів, а в перспективі років, починаючи з початку повномасштабного вторгнення. Він звертає увагу на очевидні речі, про які всі знають, але «не звертають уваги». Не секрет же, що у 2025 році, ціною близько 300 тисяч убитих і поранених, росармія зуміла захопити лише вузьку смужку прикордонної зони, що становить близько 0,6% від загальної території України. Не секрет же, що в серпні 2025 року Росія контролювала менше української території, ніж у серпні 2022 року.

Історик погоджується зі словами австралійського військового експерта Міка Раяна: «Якби США, через три роки після вторгнення в Ірак, контролювали лише 20% країни, маючи мільйон втрат — це навряд чи назвали б перемогою». Для західного світу мільйонні втрати особового складу — немислимий показник, який не може асоціюватися з перемогою при будь-якому розвитку ситуації. А от фантастична стійкість українців — може і, по суті, є Перемогою.

Парадоксально, що в той час, як у нас усе менше говорять про Перемогу, для західного світу вона стає, скажімо так,

більш помітною. Ймовірно, це пов'язане з тим, що велике бачиться на відстані. Зрештою, Захід не може не розуміти, що між європейськими столицями і російською ордою є лише одне потужне військо — українське. Це не зухвала заява, а елементарна арифметика: армії найбільших держав Європейського Союзу (Франції, Німеччини, Польщі) складають максимум 200 тис. осіб, в той час як Сили Оборони України це близько мільйона людей. Плюс — величезний досвід сучасної війни.

Але найбільший наш здобуток полягає в зміцненні нації. Харарі підкреслює, що перемагає не той, хто захоплює більше території, руйнує більше міст або вбиває більше людей. Її виграв той, хто досягає своїх політичних цілей. А головну мету Путіна — знищення української нації — провалено. Пам'ять про російське вторгнення, про подвиги та жертви українців буде живити український національний епос ще багато поколінь.

Звісно ж, ми не збираємось зупинитись на досягнутому. Як би не розвивалась ситуація в короткостроковій перспективі, в довгостроковій людство позбудеться страшної хвороби під назвою «рашизм». Ми щодня працюємо над цим, щодня здобуємо маленьку перемогу, що є частиною великої Перемоги. Слава Україні!

Юрій ФЕДОРЕНКО,
командир 429 окремого полку
безпілотних систем «Ахіллес», депутат
Київради, радник оборонного комітету
Верховної Ради України, радіо «НВ»,
30 вересня 2025 року <https://nv.ua/ukr/opinion/komandir-polku-ahilles-pro-peremogu-ukrajini-shcho-dumayut-viyskovyi-50549035.html>

Про ВАЖЛИВІ ДАТИ ЖОВТНЯ в тривожний час перемін

Ми справді живемо у тривожний час перемін, який розставляє все нові й нові акценти на різних подіях і долях людей. І кожен все це сприймає по-своєму, коли намагається аналізувати своє минуле, минуле свого краю чи цілої країни, яка стала його Батьківщиною. Ми бачимо і відчуваємо, як все створене нами, українцями, з усіх сил намагається зруйнувати-знищити лютий ворог із паразитарної імперії російського фашизму, будь-що намагаючись продовжити нав'язану нам війну. Та ми тут, на цій сторінці, не про неї (не про цю війну), а про вже створене і про творців, які залишаються в нашій пам'яті, попри і війну, і переміни, що відбуваються.

Так, ніхто не може знати, як події, свідками й учасниками яких ми стали в тривожному сьогодні, будуть розгортатися далі (у жовтні, листопаді, взимку й далі-далі...). Це так. Однак ми точно маємо знати і добре пам'ятати про вже створені цінності, які є для нас справді важливими для подальшого розвитку, щоб на них спиратися у протистоянні ворогу.

Аби сформулювати цю сторінку, ми звернулися як до календарів за жовтень, що раніше були розміщені в наших газетах, так і до інших матеріалів. Зокрема, до матеріалу «Календаря прав людини» з посібника із освіти в області прав людини.

І окремо відзначимо: це дуже символічно, що жовтень розпочинається тепер із Дня захисників і захисниць України.

Важливо відзначити, що в жовтні також є дуже важливі дати, між собою пов'язані. Це День Української Повстанської Армії і День українського козацтва.

1 жовтня – День захисників і захисниць України

1 жовтня 1930 року – в місті Кривому Розі засновано Інститут професійної освіти, нині – Криворізький державний педагогічний університет.

2 жовтня 1950 року – у Криворізькому гірничорудному інституті відкрився мінералогічний музей.

2-17 жовтня 1990 року, Київ. Голодування студентів, які вимагали відставки Голови Ради Міністрів УРСР, відмови уряду республіки від підписання Союзного договору, передачі місцевим органам влади майна КПРС та ВЛКСМ на території України, відбування юнаками України військової служби за межами республіки лише на добровільних засадах, перевиборів Верховної Ради УРСР.

2 жовтня 1906 року (за новим стилем) – народився Іван Багряний (Лозов'ягін), видатний український письменник, публіцист і громадсько-політичний діяч, удостоєний у 1992 році Державної премії України імені Тараса Шевченка за романи «Сад Гетсиманський» і «Тигролови» (посмертно).

3-6 жовтня 1917 року в Чигирині відбувся Всеукраїнський з'їзд вільного козацтва, делегати якого (200 чол.), представляли 60-тисячне козацтво й затвердили статут організації, а також обрали Генеральну раду на чолі з генералом Павлом Скоропадським.

6 жовтня 1881 року народився Іван Кочерга, український драматург, автор п'єс «Свіччине весілля», «Ярослав Мудрий», «Майстри часу».

10 жовтня 1940 – початок розширення і реконструкції в Кривому Розі міської телефонної станції, яка повинна була збільшитися на 1000 номерів. На це виділено 530 тисяч карбованців. Роботу планувалося завершити протягом 1941 року.

10 жовтня 1621 року – перемога військ Петра Сагайдачного над турками під Хотиним.

13 жовтня 1953 року народився Ігор Михайлин,

український літературознавець і літературний критик, доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики Харківського національного університету імені Василя Каразіна, один із авторитетних дописувачів до наших газет «Промінь Просвіти» і «Промінь Просвіти Є».

14 жовтня 1870 року відкрилася Катеринославська губерньська земська фельдшерська школа – перша освітня установа медичного профілю в нашому краї. Нині – Дніпровський фаховий медичний коледж.

18 жовтня 1876 року народився Сергій Єфремов, видатний український вчений-літературознавець, академік, публіцист, громадський і державний діяч, заступник голови Центральної ради, перший генеральний секретар міжнародних справ.

20 жовтня 1950 року народилась Валентина Лазебник, історик, завідувачка відділом Дніпропетровського національного історичного музею імені Дмитра Яворницького, дослідниця історії Дніпропетровщини.

20 жовтня 1925 року – відбулася перша конференція працівників друкарень Криворіжжя.

21 жовтня 1995 року розпочалося підключення телефонів нової комерційної АТС в мікрорайоні «Східний-2» в Кривому Розі на 2000 номерів.

21 жовтня 1989 року, Київ. Перша сесія Великої ради Руху розглянула організаційні питання, ставлення Руху до законопроектів про вибори і про мову й питання про громадсько-політичну ситуацію в республіці.

23 жовтня 1921 року, Прага. Початок діяльності Українського вільного університету в Чехословаччині.

27 жовтня 1925 року народився скульптор, заслужений художник України Олександр Васякін

27 жовтня 1960 року розпочав роботу Криворізький ретрансляційний телецентр.

27-28 жовтня 1989 року, Київ. Десята сесія Верховної Ради УРСР ухвалила закони УРСР про вибори народних депутатів УРСР та вибо-

ри до місцевих Рад, а також закон про мови, що забезпечував українській мові статус державної.

28 жовтня 1944 року – визволення України від фашистських загарбників

29 жовтня 1950 року в селі Петриківка народився Андрій Пікуш, художник у галузі декоративно-ужиткового мистецтва, заслужений майстер народної творчості.

На світлинах: День захисників і захисниць України – за посиланням: <https://knmu.edu.ua/news/1-zhovtnya-den-zahysnykiv-ta-zahysnycz-ukrayiny/>

Криворізький педагогічний університет. Фото розміщене за посиланням: <https://krivbass.city/news/view/krivorizkij-pedagogichnij-universitet-potrapiv-u-topminus10-najkrashhih-vishiv-kraini-za-pidsumkami-2025-roku;>

Ігор Михайлин. Фото розміщене на сайті «MEDIA PORT» за посиланням: <https://mediaport.ua/pamyati-igorya-mihaylina/>

Календар прав людини

«Цей календар – оновлена спроба зібрати дати, у які люди в усьому світі відзначають права людини; шанують пам'ять борців за права, пригадують порушення прав людини та виражають надію й радість. Ключові дати було зібрано з даних про Міжнародні дні ООН, визнані НУО, юві-леї історичних подій і дні народження окремих видатних борців за права людини. Список дат не слід розуміти як повний або визначений, найімовірніше – як відправну точку. Пропонуємо вам додати свої власні пам'ятні дати...»

1-й понеділок жовтня – Всесвітній день Хабітат (міста без нетрів). Засновано ООН. Вперше його відзначено в 1986 році. Мета цього дня полягає в зверненні уваги до стану наших міст і селищ, а також – до базового права людини на відповідне житло.

2-га середа жовтня – Міжнародний день зменшен-

ня наслідків стихійного лиха, який був визначений ООН у 2002 році.

1 жовтня – Міжнародний день людей похилого віку, який було засновано Генеральною Асамблеєю ООН.

1 жовтня – Міжнародний день музики. Був започаткований у 1975 році міжнародною радою з музики для поширення музики серед усіх верств суспільства.

2 жовтня – Міжнародний день ненасильства. Міжнародний день ООН, що сприяє припиненню насильства через освіту та інформування громадськості.

5 жовтня – Всесвітній день учителя. Започаткований у 1994 році ЮНЕСКО з метою підтримки вчителів і гарантії задоволення вчителями потреб майбутніх поколінь.

7 жовтня – Всесвітній день за гідну працю. Започаткований у 2008 році Міжнародною конфедерацією профспілок.

2-й четвер жовтня – всесвітній день зору. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я це день усвідомлення необхідності звернення уваги міжнародної спільноти на порушення зору і реабілітацію людей з порушенням зору.

10 жовтня – Всесвітній день проти смертної кари. Бере свій початок з 2002 року завдяки Всесвітній коаліції проти смертної кари.

10 жовтня – Всесвітній день психічного здоров'я.

Вперше відзначено в 1992 році з ініціативи Всесвітньої федерації психічного здоров'я.

Тиждень, що включає 15 жовтня – Європейський тиждень місцевої демократії. Результат ініціативи Ради Європи, метою якого є поширення знань про місцеву демократію.

16 жовтня – Всесвітній день продовольства. Проголошений ООН у 1979 році з метою підвищення публічної свідомості про світову проблему з продовольством і зміцнення солідарності в боротьбі проти голоду, недоїдання та бідності.

17 жовтня – Міжнародний день боротьби з бідністю. Проголошений у 1992 році Генеральною Асамблеєю ООН з метою сприяння формуванню свідомості щодо необхідності знищення бідності.

24 жовтня – День Організації Об'єднаних Націй. Проголошено в 1947 році в день річниці Статуту ООН.

24-30 жовтня – Тиждень роззброєння. У 1978 році ООН оголосила Тиждень роззброєння з метою висвітлення небезпеки гонитви озброєнь.

25 жовтня – Міжнародний день митців. Міжнародний день художників – це свято, ініційоване громадськістю. (У скороченому вигляді. Повністю – за посиланням:

<https://www.coe.int/uk/web/compass/human-rights-calendar>)

Хитрі хижакі хочуть ПАНУВАТИ НАД ЛЮДСТВОМ

3 А ТРИ з половиною роки я зрозумів, що ця війна тримається на двох основах: Перша: тотальній ненависті до нас з боку божевільного сусіда. Нас хочуть знищити — і ця мета нікуди не зникла.

Друга: божевільна віра росіян, в те що нас ось-ось можна перемогти.

Якщо з ненавистю ми нічого не можемо зробити, то з вірою можемо! — треба робити все, щоб її руйнувати! Тепер питання: що саме руйнує віру росіян у їхню перемогу? За три з половиною роки я зрозумів — тільки наша сила! Тільки дрони та снаряди, які нищать ворожу піхоту, техніку, які б'ють по нафтопереробних заводах, по заводах, де виготовляються їхні «Шахеда» та інші дрони. Лише це руйнує їхню віру. І навпаки — що посилює віру росіян у перемогу? Слабкість! Залишення будь-яких населених пунктів, кволі заяви партнерів, несвоєчасні рішення, нездатність протидіяти дронам. Усе це немов сигнали: ха! Подивіться, ось-ось їх можна дотис-

нути і перемогти! Все це продовжує кляту війну.

Нещодавно я помітив, чого бояться мої побратими по службі. Вони бояться прильотів і обстрілів... Але не там, де знаходяться ми самі, а там, де їхні родини. Коли летить по Харкову, Дніпру, Києву, Львову — там, де твоя родина, дружина, дитина, батько чи мати. Тих, кого ти звик захищати, а захистити під час повітряного обстрілу не можеш...

І інколи задаєшся питанням: якщо десяти найбільших країн світу, за три з половиною роки не можуть об'єднати виробництво та технологічні сили, щоб захистити одну не таку велику країну — Україну — від «Шахедів» і ракет, то як вони будуть захищати себе у можливих війнах майбутнього?!

Замість демонстрації сили росіянам ми демонструємо слабкість — пропускаючи їхні «Шахеда» і ракети через наш простір та підсилюючи їхню віру! Тому задачі коаліції рішучих та дієвих — це перекрити наш повітряний простір так, що жоден (!) «Шахед» не досяг своєї цілі. Щоб українці

не звертали уваги на повітряні тривоги, а головне не гинули від подібних обстрілів. І головне — що зробити це реально! Це і буде потужним ударом по вірі росії в те, що знищити нас можливо!

І наостанок. Як і коли завершиться війна — я не знаю... Але я точно знаю одне: Багато хто з нас втомлений і виснажений. Багато хто пережив поранення і контузії. На цій війні ми втратили багато рідних та друзів... Як би там не було, ми ніколи... Ми

ніколи — не дамо завершити цю війну нашою поразкою або нашою ганьбою!!

Я сподіваюсь, що вельмишановні іноземні гості мене почули.

Ідесь це такі відгукнуться!
Єгор ФІРСОВ, народний депутат України н-8 скликання, головний сержант 109-бригади ТрО, 14 вересня 2025 року,
<https://censor.net/ua/blogs/3574493/za->

Мав честь разом з іншими військовими виступати на заключній панелі конференції YES, після Президента, Кіта Келлога, Бориса Джонсона та багатьох інших поважних гостей. Модерувала нашу панель Христя Фріланд, а тема була: «Як завершити війну»...

ЯК ЗАВЕРШИТИ ВІЙНУ

К ОЛИ МЕНЕ запитують — «що ви думаєте про реакцію офіційної Варшави на атаку російських дронів», то пропоную взяти ширше — що я думаю про реакцію членів Альянсу. Тож і Варшава, і наші західні партнери по НАТО продемонстрували не просто слабкість, а навіть неадекватність. Може, це жорстко звучить, але, повірте, на такі речі треба реагувати по-іншому, якщо цивілізований світ хоче, щоб такого не було. Тим більше, коли вже перед очима

факт агресії. Нудобре, обійшлося, там нікого не вбили, не попав цей шахед у якийсь військовий об'єкт. Але це вже виходить за межі всіх норм міжнародного права. На твою країну прилетіли (з бомбами чи без бомб, значення вже немає). Але безпілотники ворога — це фактичний акт агресії. Що ж тут довго обговорювати і довго ухвалювати рішення? Треба відповідати. А відповідь, на мою думку, абсолютно неадекватна.

Я розумію цю атаку дронів лише як те, що Путін справді вирішив протестувати, як буде ре-

треба переходити до військово-політичної конкретики. Коли на такі речі потрібна дзеркальна відповідь. Гра м'язами. Ті речі, які будуть впливати на свідомість оцих московських бандитів. Ніякі заяви про «щось в майбутньому», про те, що «ми будемо» і так далі, не працюватимуть. Вони навпаки — зробиють ситуацію для Путіна ще більш привабливою, тому що він відчує, що реакції, насправді, немає.

Нас Трамп уже годує двома тижнями, починаючи з січня. Скоро буде рік, як через два

го ухвалення рішень. В багатьох суспільствах тримаються за лінію, якою вони жили впродовж останніх десятиліть: якимось минеться, нас це не зачепить, ми не повинні надто сильно перейматися тим, що робить Росія, — вона дика, але до нас воно не дійде. Так от — уже дійшло. І зараз має відбутися не лише зміна в підходах європейської еліти. Бо еліти вже зрозуміли, про що йдеться. І еліти в особі Мерца, в особі Макрона, Стармера для себе ухвалили рішення — з цією Росією треба щось робити. Але от

магають своєму партнеру, тобто Україні, відбивати зовнішню агресію. Це зовсім різні речі, і вам будь-який юрист-міжнародник на пальцях це пояснить. Ми намагасямося це зробити не один раз, але нас, на жаль, не хочуть чути. Але іншого виходу у них зараз не залишається. Тобто, повторюю ще раз, шахеди — це пробна кулька. За шахедомі полетять ракети. І те, що зараз говорять, що це була цілеспрямована атака на Жешув як на логістичну базу для України, то в цьому є велика доля істини. Вони випро-

НАТО перетворюється на паперового тигра

Якщо зараз Польща, усі інші країни, НАТО в цілому не відреагують належним чином, це означатиме реальний занепад Альянсу

наших західних партнерів дуже-дуже сумний український досвід. У січні 2022 року ми теж говорили «про шашлики», а потім через місяць почалося повномасштабне вторгнення. Отже, реагувати треба по-іншому, реагувати треба так, щоб у ворога, а всім вже давно відомо, хто цей ворог, наступного дня трусулися коліна. І тоді він діяти так більше не буде.

Якщо ж все обмежиться тим, що це «я не я не я хата не моя», що це якісь там дрони, але вони насправді не були нападом, вони були просто провокацією чи агресією і так далі, то завтра буде Литва, післязавтра буде Фінляндія, потім буде Болгарія, потім буде Румунія і так — за списком. Тому що на такі речі треба реагувати максимально жорстко.

Я би на місці генсека НАТО сьогодні не снідав би з послами і обговорював, що сталося, а зібрав би терміново керівний орган НАТО і наполягав би на тому, щоб завтра 120 дронів летіли на умовний Калінінград і просто літали там. Ну інколи падали, а інколи й не падали. Одним словом, треба продемонструвати, що відбудеться в разі повторення такої провокації, чи такого факту агресії, чи такого збройного нападу.

Юристи можуть до хрипоті сперечатися, що це було, але питання не в тому, що вони в кінцевому рахунку скажуть, а в тому, що вже відбулося. Відбувся фактичний

агравати Альянс на те, що я, Путін, зроблю? Після такої реакції, після того, як президент США, фактично, самоусунувся, робить вигляд, що він нічого не знає і не розуміє, і що це для нього велика загадка, то тоді, ну вибачте, тоді НАТО перетворюється в паперового тигра. Він, звичайно, красивий, із зубами, але ж насправді він беззубий і безініціативний. Бо якщо на країну — члена Альянсу нападають, порушують її повітряний простір, і робиться це абсолютно зрозуміло для чого, і Альянс не відповідає, то виникає питання — а в чому тоді цінність цього Альянсу? Щоб проводити консультації, щоб обговорювати потенційні загрози, коли вони вже в тебе ось тут, перед носом, і ти їх не бачиш? Ну, тоді це справді схоже на те, що НАТО або прореагує і залишиться потужною світовою силою, або перетвориться в аналог ООН чи ОБСЄ.

Заяви на Росію не працюють. Вони не дають жодного ефекту. Заяви залишаються в розумінні Путіна і його камарильї «сотрясеніем воздуха». Ну, хай поговорять ще. А ми теж поговоримо ще більше і скажемо, що ми тут взагалі не стояли, це українська провокація. Говорити можна про все, що завгодно. Доти, доки не буде рішучих практичних дій і, знову таки, не розмов про те, що «ми посилюємо санкції». Це не працює ще більше. Тут вже

тижні він вчергове побачить — хоче Росія миру чи не хоче. Ну от Росія демонструє, як вона сильно хоче миру. Уже не тільки в Україні, але і на території союзника США. При тому, Польща завжди була особливим союзником для США, ми це прекрасно всі знаємо. Тобто Путін спеціально кидає виклик США через атаку на Польщу, тому що знає, що Америка повинна зреагувати. І ось ми бачимо, що реакції ніякої немає. Тому передбачаю: проаналізувавши те, що зараз робиться в столицях Європи, Путін завтра атакуватиме ту ж Естонію, Латвію, Фінляндію — і далі за списком. Тобто у нього зникають страхи зробити ще більше. Бо немає реакції. Це логіка звичайного бандита з вулиці. Якщо я грабую і мені за це — нічого, я грабуватиму й далі. А може, навіть і вбивати. І тому подібне. Тобто це логіка петербурзької путінської підворітні. І вона працює. А наші європейські партнери роблять вигляд, що спілкуються з адекватною людиною. Це найбільша помилка, яка може тільки бути. Але вони її весь час повторюють.

Україна практично щодоби відбиває по 500–600, а можливо, і більше російських шахедів? Чому ж країни Західного Альянсу виявляються такими недієспроможними — це ключова тема для не лише обдумування, але й для швидко-

як передати цю інформацію униз до суспільства, яке продовжує перебувати в напівсонному стані. Тому що — може не треба ескалювати, а увяй собі, що ми вступимо в війну, то це ж треба буде йти воювати. А воювати ж ніхто не хоче. І якщо ми візьмемо ту ж саму Німеччину, то там відсоток тих, хто піде захищати свою батьківщину, просто мізерний. А як бути з таким суспільством? Треба щось пояснювати, а це складно. Бо тебе тоді можуть через 4 роки не перебрати знову на посаду канцлера.

Тобто, те, що ми маємо сьогодні, це наслідок багатодесятилітнього процесу заколисування. Що якимось воно буде, якимось ми проживемо. Ну, Росія така, але якимось обійдеться. Не обійшлося. І зараз ми повинні нашим західним партнерам ще раз і ще раз сказати: дорогі друзі, якщо ви хочете бути в безпеці, давайте об'єднувати зусилля — будемо збивати і російські ракети, і російські дрони над територію всієї України в межах 1991-го року. І разом протистояти російській агресії. Бо агресія — це питання таке. Сьогодні шахеди, завтра — ракети. А ракети, як ми знаємо, літають і на 5 тисяч кілометрів. Тобто долітають спокійно до Лісабона. Отже, давайте вирішувати, що ми робимо. Чекаємо і підштовхуємо Путіна до нових форм актів агресії чи спільно йому протидіємо.

Зеленський запропонував учергове: давайте спільно закриємо українське небо. І це навіть для суперпереляканих європейських партнерів не повинно означати, що вони вступають у війну з Росією. Вони допо-

вують — що ж буде. І якщо нічого не буде, наступні ракети прилетять у Жешув.

Росія хоче роз'єднати членів Альянсу і поодиночці з ними розібратися. Чомусь у наших коментарях, які я зараз чую, не звертають увагу на одне таке собі начебто нейтрально-спокійне речення із сайту Міністерства оборони Росії. Там у самому кінці, після того, що вони сказали — це все провокація, це все не відповідає дійсності, це все українці так зробили, іде фразочка: Міністерство оборони Російської Федерації пропонує Міністерству оборони Польщі приступити до взаємних консультацій. Це про давню мрію Московії — роз'єднати членів Альянсу, що в ЄС, що в НАТО, і поодиночці з ними працювати. Бо коли всі разом, у Росії немає шансів. Коли вони будуть працювати сьогодні з Польщею, завтра з Литвою, післязавтра з Фінляндією, у них такий шанс з'являється.

Якщо зараз Польща, усі інші країни, НАТО в цілому не відреагують належним чином, це означатиме реальний занепад Альянсу. І ми повинні про це, справді, ще раз і ще раз наголошувати нашим партнерам. Або вони реальні політики, або вони реальні богузи.

Володимир ОГРИЗКО, український дипломат, міністр закордонних справ України (2007–2009), радіо «НВ». 12 вересня 2025 року
<https://nv.ua/ukr/opinion/nato-demonstruye-neadekvatnist-ogrizko-poperediv-pro-dijiputina-pislya-polshchi-50544605.html>

Хитрі хижакі хочуть ПАНУВАТИ НАД ЛЮДСТВОМ

СИСТЕМНІСТЬ АГРЕСІЇ ТА ПРИКЛАДИ ЗЛОЧИНІВ

ЄСПЛ підтвердив, що від 24 лютого 2022 року Росія розгорнула інтенсивну і масштабну кампанію нападів, у результаті якої загинули тисячі цивільних. Зруйновані житлові будинки, лікарні, школи, комерційні об'єкти, критична інфраструктура — все це суд визнав свідомою практикою, а не випадковістю.

Особливо ілюстрацією в рішенні ЄСПЛ став авіаудар, нанесений по

ми. Як Омбудсман України, я назвав цей злочин частиною "геноциду української нації", і ЄСПЛ прямо зафіксував цю характеристику у своєму рішенні. Та ізом — лише одна з багатьох трагедій, які скоїла країна-агресор. Подібні злочини РФ скоювала і продовжує скоювати щодня: у Маріуполі, Бучі, Харкові, Краматорську та десятках інших українських міст і сіл. Масові обстріли цивільних, катування і викрадення людей — це системна практика агресора.

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ

окупованих територіях України та у Росії: депортація, милітаризація, індоктринація» 2023 року. Зокрема, ЄСПЛ, спираючись на цю доповідь, констатував факти масового незаконного переміщення українських дітей до різних регіонів РФ. Депортації охопили п'ятдесят сім суб'єктів Росії, окремі з яких розташовані на відстані до 8000 км від місця постійного проживання дітей. Ці регіони суттєво відрізняються від звичного для них середовища за культурними та релігійними ознаками — зо-

вапки, саме вони були найбільш вразливими до депортації в російські сім'ї, де усиновлення майже завжди супроводжувалося автоматичним наданням громадянства РФ.

Варто наголосити, що Росія маскує депортації під "реабілітацію" чи "оздоровлення". У жовтні 2022 року окупаційна адміністрація Херсона оголосила, що 5 тисяч дітей відправлено до Криму. Тоді на півострові вже перебували 1 500 дітей із Херсонщини. У травні 2023-го окупанти вивезли ще 796 дітей із Запорізької області у "безпечніші

вак, що системні російські атаки по цивільній інфраструктурі призвели до руйнування навчальних закладів і фактичної неможливості для мільйонів українських дітей здобувати освіту.

ЄСПЛ визнав, що удари по школах та освітній сфері були не випадковістю, а частиною цілеспрямованої стратегії Росії — позбавити українське суспільство майбутнього.

НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ, СВІТУ ТА РФ

Для України цей рішення — не лише моральне підтвердження. Це фундамент для трибуналу і репарацій, доказова база, яку неможливо ігнорувати. Вона фіксує, що злочини Росії мали та мають системний характер і саме тому відповідальність для агресора є неминучою.

Для світу — це означає ще один вагомий доказ того, що Росія є агресором і державою, яка має понести відповідальність за воєнні злочини та грубі порушення прав людини, які здійснює з 2014 року.

А для Росії цей вердикт — остаточне зняття маски, адже суд чітко визнав, війна РФ проти України є цілеспрямованою і системною політикою держави. Війна, депортація дітей, незаконне переміщення, незаконне утримання цивільних, руйнування закладів освіти та масові вбивства — це політика Росії. Це означає, що шлях для міжнародної відповідальності відкритий.

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ,
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 8 вересня 2025 року
https://lb.ua/blog/dmytro_lubnets/695268_verdikt_iespl_viyna_rosii_proti.html

поселення". У багатьох випадках дітей після цього не повертали до родин. ЄСПЛ визнав і цей факт, що під прикриттям гуманітарних гасел відбувалося системне викрадення

РОСІЯ ЗРУЙНУВАЛА ОСВІТУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

Це одне питання, яке ЄСПЛ розглянув, базуючись на повідомленні мною інформації в спецдоповіді, — це право на освіту. Я наголошу-

9 липня 2025 року Велика Палата Європейського суду з прав людини винесла постанову у справі "Україна та Нідерланди проти Росії". Це найбільший міждержавний процес в історії ЄСПЛ, який охопив період від початку бойових дій на Донбасі у 2014 році і до вересня 2022 року, коли РФ припинила бути стороною Європейської конвенції з прав людини. Фактично, ЄСПЛ поставив крапку у всіх спробах Росії представити агресію як "внутрішній конфлікт" чи "захист населення". Суд визнав, що війна була ретельно спланованою операцією, спрямованою на встановлення контролю над українською територією та усунення легітимної влади. І головне, що Росія вела війну не проти армії, а проти людей.

Вердикт ЄСПЛ: війна Росії проти людини та демократії

житловому будинку в Ізюмі 9 березня 2022 року. Унаслідок вибуху житлового будинку на вулиці Першотравневій зруйнувався, 54 мешканці загинули. Серед них — сім'ї з дітьми, які намагалися сховатися у підвалі. Згодом більшість тіл було виявлено у братській могилі серед понад 400 поховань із безіменними дерев'яними хреста-

УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ — ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МАЙБУТЬОГО

Важливий розділ рішення стосується питання викрадення українських дітей. ЄСПЛ взяв до уваги мою Спеціальну доповідь «НЕРОЗКВІТЛІ. Порушення прав українських дітей на тимчасово

крема, це Республіка Дагестан, Республіка Татарстан та Чеченська Республіка. Мета була очевидною — асимілювати дітей у російському культурному середовищі та відірвати від української ідентичності.

Також Російська Федерація не передбачила жодних механізмів повернення в Україну сиріт та дітей, позбавлених батьківської опіки. На-

ПУТІН І СІ МРІЮТЬ ПРОЖИТИ ЩОНАЙМЕНШЕ 150 РОКІВ

Третього вересня 2025 року двоє підстаркуватих диктаторів, Володимир Путін (72 роки) і Сі Цзіньпін (72 роки), разом зі своїм молодшим колегою Кім Чен Ином (41 рік) піднімалися червоною доріжкою до урочистого трибуну перед початком військового параду в Пекіні. Як раптом встановлений неподалік відкритий мікрофон виловив кілька фраз із їхньої бесіди.

Сі говорив про те, що, мовляв, раніше люди рідко доживали до 70 років, а зараз це майже дитячий вік. Путін запевняв, що «з розвитком біотехнологій органи можна

«Велику програму з дослідження старіння та дегенерації органів».

СТАЛІН ДВІЧІ ОБПІКСЯ НА БЕЗСМЕРТІ

У 1926 році в Москві з'явився перший у світі Науково-практичний інститут переливання крові на чолі з Олександром Богдановим. Директор інституту був більш відомий як один із головних ідеологів соціалізму і один з творців більшовицької партії у 1904 році. Тоді його називали другою людиною в партії після Леніна. Але за кілька років він розсварився з лідером більшовиків на ідеологічному ґрунті. Невдовзі Богданова вивели з керівництва, а згодом взагалі виключили з

ливання крові від молодих людей старим. У 1926 році цією теорією зацікавився тоді ще 47-річний Сталін, а ще більше — ветерани з партійної верхівки. Так з'явився експериментальний Інститут переливання крові, який ділив приміщення з не менш колоритною установою — Інститутом мозку, створеним на базі «Лабораторії з дослідження мозку Леніна». Богданов був і дослідником, і підслідним, тобто неодноразово переливав собі «молочу кров». Його експериментами жваво цікавились у Кремлі. Але у 1928 році Богданов раптово помер під час свого одинадцятого переливання крові

Після смерті Богданова Інститут переливання крові на деякий час

вих інститутів. Він став президентом Академії наук УРСР, лауреатом Сталінської премії, отримав звання Героя соціалістичної праці, два ордени Леніна та безліч інших нагород.

Чергові сподівання на «еліксир життя» для кремлівського диктатора завершилися зі смертю Богомольця у 1946-му, йому було 65 років. За однією з легенд, почувши про смерть вченого, Сталін спересердя вигукнув: «От пройдисвіт! Усіх нас надурив». І вже за кілька років з подачі влади вчення Богомольця оголосили «антинауковими та антирадянськими». Того ж 1946-го у Сталіна стався важкий інсульт і він почав підозріло ставитись до лікарів.

1970-х Мао різко здав, у нього загострилась хвороба Паркінсона і він став майже недієздатним. У 1976-му, після двох важких інфарктів, Мао помер у 82 роки.

КІМ ІР СЕН НАКАЗАВ ЛІКАРЯМ ПРОДОВЖИТИ ЙОГО ЖИТТЯ

ДО 120 РОКІВ

Дід сучасного правителя Північної Кореї почав турбуватись про своє довголіття приблизно у 65-річному віці. Для цього він наказав створити «Центр довголіття». Його керівницею стала особиста лікарка диктатора Кім Со Йон. Докторка Кім разом із колегами вивчала найрізноманітніші методики подовження життя. Від рецептів

На початку вересня 2025 року Путін приїхав у Китай до Сі Цзіньпіна на військовий парад. Головною новиною цього візиту стали не технологічні новинки і суперзброя, а підслухана приватна розмова диктаторів про рецепти довголіття. Зокрема, про трансплантацію органів. Путін і Сі не оригінальні — жити якщо не вічно, то дуже довго хотіли правителі в усі часи. Зокрема і попередники двох диктаторів — Йосип Сталін і Мао Цзедун. Власні рецепти довголіття шукав і дід нинішнього північнокорейського правителя Кім Ір Сен. «Бабель» розповідає, як вони марно намагалися перемогти смерть.

буде змінювати нескінченно, і люди зможуть жити все довше та навіть досягти безсмертя». Сі продовжував: «За прогнозами уже в цьому столітті люди зможуть жити до 150 років». Сорокадворічний Кім Чен Ин з посмішкою крокував поруч, слухаючи на 30 років старших друзів-диктаторів. Усі троє, схоже, збираються триматись за владу до кінця. І принаймні двоє старших уже інвестують у боротьбу зі старінням. З подачі Кремля найближче оточення Путіна отримує мільйонні гранти для заснування інститутів, що досліджують «безсмертя». Ідеться про біодрук органів з лабораторно вирощених клітин, програму генетичних досліджень з оновлення старіючих клітин і навіть корекцію імунної системи на основі «критичних маркерів, виявлених у процесі старіння».

У 2024-му Путін наказав запустити національний проект «Нові технології збереження здоров'я». Один із його головних пріоритетів — боротьба зі старінням. Причому лікарі-спеціалісти з профільних інститутів отримали завдання терміново надати всі свої розробки. На папері все це, ясна річ, спрямоване на «збереження здоров'я громадян країни». Схожий проект у Китаї запустили ще у 2016 році —

партії. Богданов дозволяв собі різко критикувати Леніна й після того, як більшовики захопили владу у 1917 році. Зокрема, розсизив політику воєнного комунізму і пророко заявляв, що з ленинської моделі вийде нова правляча комуністична олігархія. На диво, його не розстріляли. Тільки один раз арештували на початку 1920-х, але швидко відпустили. Розчарувавшись у політиці, Богданов зайнявся наукою і письменництвом. У 1908-му він опублікував роман-утопію «Червона зірка». Його головний герой, сучасник Богданова, потрапляє на Марс. І бачить там місцеве соціалістичне суспільство, побудоване на загальній рівності та казарменому порядку, яке лишило в минулому війни разом із ринковою економікою та конкуренцією. У романі марсіани досягли неабиякого технічного і наукового прогресу. Серед інновацій описаний ритуал загального обміну кров'ю, за допомогою якого марсіани омолоджують організм і досягають довголіття. Цю ідею Богданов заходився реалізовувати на практиці в середині 1920-х. Адже був за освітою лікар і певний час працював за фахом, зокрема, і в польових шпиталях під час Першої світової. Він пропагував теорію омолодження за допомогою пере-

очили амбітний український вчений Олександр Богомольць. У 1909-му він став наймолодшим у тодішній Російській імперії доктором медицини, захистивши дисертацію у 28 років. Один з його опонентів на захисті, відомий фізіолог Іван Павлов, прокоментував Богомольця блискуче науково майбутнє. І не помилюсь. Богомольць увійшов в історію як основоположник української школи патологічної фізіології, ендокринології і геронтології та засновник перших в Україні та Росії науково-дослідних закладів медичного профілю. Ще у 1920-х Богомольць зацікавився феноменом старіння. Він вважав, що основною причиною старіння є зношування сполучних тканин організму — мережі клітин і колагенових волокон, яка розділяє та підтримує інші тканини, наприклад, кістки та органи. Простими словами, сполучна тканина — це своєрідний «цемент», який скріплює тіло. Якщо цей цемент можна зміцнити, то люди зможуть дожити навіть до 150 років. Результатом досліджень та одним з найголовніших винаходів Богомольця став препарат під назвою «антиретікулярна цитотоксична сироватка...». Богомольць отримав повний карт-бланш на дослідження та заснування фахо-

Путін і Сі Цзіньпін мріють про вічне життя. Так само, як їхні попередники-диктатори Сталін та Мао. Ось що вони для цього робили

МАО ЦЗЕДУНУ ТЕЖ ПРОКОУВАЛИ ДОЖИТИ ДО 150 РОКІВ

Таке побажання з'явилося у партійній газеті до дня народження Мао в 1966 році: «26 грудня був день народження нашого великого лідера, голови Мао. У столиці відбулися урочисті збори. Очільник Мао має дуже міцне здоров'я. Згідно з дослідженнями фізіологів та вчених, наш великий лідер, червоне сонце в наших серцях, товариш Мао може прожити 140—150 років. Це найбільше щастя всього китайського народу й народів усього світу. Бажаємо очільнику Мао безмежного довголіття». Як розповідав у своїй книзі колишній особистий лікар Мао Лі Чжисуй, у китайського лідера був свій рецепт довголіття. Він вірив, що сексуальні стосунки з молодими жінками посилять його енергію і продовжать життя. Тому постійно тримав при собі гарем із молодих жінок з танцювальних труп або секретаріату компартії. Вони проходили відбір за трьома критеріями: зовнішність, артистичні таланти і політична благонадійність. За спогадами, ці жінки пишалися, коли підхоплювали від Мао хвороби, що передаються статевим шляхом.... На початку

з кількох тисяч трав із давніх трактатів східної медицини до сучасних препаратів, методів і практик. Результати досліджень презентували Кім Ір Сену, а той уже сам обирав, що йому подобається. У 78 років Кім накинув оком на інший рецепт довголіття. Заходився переливати собі кров 20-річних. Перед цим обраних донорів навіть годували спеціальною поживною їжею. За словами лікарки Кім Со Йон, диктатор так захопився переливаннями, що в нього врешті змінилась група крові. Зрештою, за прилученнями докторки Кім, таке надмірне та вибіркове лікування дало геть протилежний ефект. Рано-вранці 8 липня 1994 року диктатор помер від раптового серцевого нападу. Йому було 82 роки, як і сусіду-диктатору Мао Цзедуну на момент смерті.

Сайт «БАБЕЛЬ», 2 вересня 2025 року; автор — Сергій ПИВОВАРОВ, редактор — Катерина КОБЕРНИК (у скороченому вигляді). Повністю — за посиланням: <https://babel.ua/texts/121347-putin-i-siczinpin-mriyut-pro-vichne-zhittya-tak-samo-yak-ihni-poperedniki-diktatori-stalin-ta-mao-os-shchobu-robili-dlya-cogo-robili-i-udachiv-tovarishi>)

Хитрі хижакі хочуть ПАНУВАТИ НАД ЛЮДСТВОМ

КОМЕНТУЮЧИ інцидент із російськими безпілотниками, які порушили повітряний простір Польщі, Дональд Трамп заявив: «Це могло бути помилкою. Але, попри це, я не задоволений тим, що стосується всієї цієї ситуації. Але, сподіваюсь, це скоро закінчиться».

(З повідомлень преси)

Колись, наприкінці 1980-х чи на початку 1990-х років, у журналі «Природа і человек» (був такий справді чудовий журнал, я його передплачував), я прочитав таке, що запам'ятовує на все життя. Це був чийсь прогноз, в якому, зокрема, була фраза: «1999 року, в серпні, на землю опуститься Цар жаху». Якщо не помилюсь, йшлося про якусь планетарну космічну катастрофу.

І ще. Не певен, що багато читачів мені повірять, але напишу ще й таке. Свідчу перед Богом, що не брешу. У дитинстві, гортаючи відривний календар, я надбав ось таку фразу, яка теж врзалась у пам'ять: «1950 року (чи 1952 – точно не можу сказати – М.С.) на Землі народився сатана». Думаю, зайве розговувати. Хоча й ставитися до цього можна скептично, але читач може сам скласти до купи цей сюр. А саме – рік народження рашистського фірера і час приходу його до влади над дикою ордою. Господь нерідко посилає нам застережливі знаки. Попереджає. Ми, безтямні сліпці, прочитуємо їх далеко не завжди. На жаль...

САТАНА, ПОТІШНИЙ КЛОУН І ЗАГРОЗА СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Дешеві Трампові понти (про «24 години» і про багаторазові «два – три тижні», про «я не задоволений і я засмучений», про безкінечні «передзвоню до друга владіміра» і про «перемовини» й «перемір'я»), як і слід було чекати, не спрацювали. Війні в Україні не видно кінця. Більше того, дика орда вже атакує Європу. Поки що безпілотниками промацує Польщу, але не сумнівайтесь, що далі буде. Адже головний некрофіл планети і його могутній східний сюзерен бачать, що яловий Захід продовжує боятися «ескалації» і, як і раніше, грає в кишеньковий більярд і приречено «турбується».

Окрилена безпомічністю Заходу, «вісь зла» на своїй нещодавній сходці оголосила про переділ світу, маючи на меті впокорення західної цивілізації, знищення демократичного світу і встановлення свого контролю на планеті. Очевидно, що атака на Польщу була промацуванням на шляху до реалізації цього пекельного задуму. (Це як бандюга в темній безлюдній підворотні до ботана-очкарика: «Закурить не найдьоцца?»). Якщо вони його реалізують, нам не залишиться

місця на Землі.

При цьому єдиний, хто (поки що) за своєю військово-економічною потугою може протистояти реалізації цього страшного апокаліптичного задуму, веде себе як дешевий клоун на сцені провінційного цирку. Або як страус з головою в піску і з гидкою рижюю дупою догори. Своїми руками він знищує євроатлантичний союз, намагаючись сподобатися диктаторам і фактично сприяючи «осі зла» у її божевільних планах змінити світовий порядок. Надіється, що «ліквідаційна комісія» вділить йому Америку як пожиттєву вотчину? Даремно, йолопе. Тебе вони залишать на закуску.

...Дивно, але йому досі здається, що він брутальний, сильний і рішучий. Це ж які треба мати курячі мізки, щоб так думати? Самозакоханий, з дуже обмеженим інтелектом нарцис-перестарок – далеко не краща характеристика для президента наймогутнішої країни світу. ...Його ніхто вже не боїться. Над ним сміються. Над ним знуцаються. Його демонстратив-

но ігнорують. (Анекдот в тему. Хворий заходить в кабінет до лікаря. «На що скаржитесь?»). «Доктор, мене всі ігнорують». «Наступний»). Бо бачать: він не тямить, що відбувається в світі, і він боягуз, який боїться підняти голову й досі сподівається, що все якось розсмокчеться. Не розсмокчеться.

Відтак. Або яловий Захід, усвідомлюючи реальну загрозу знищення, змушений буде нарешті по-дорослому почати перебірати штанами. Відкрито оголосить про свою участь у війні і влаштує тотальне ембарго божевільній паРаші. Негайно почне максимально озброювати Україну і максимально забезпечувати її грошіми для озброєння і найновішими технологіями, а не скупо цідити перебірки за принципом «на тобі, небоже, що мені негоже».

Або – мовчки підтретється і, намагаючись пропетляти, захищатися в свій геополітичний закуточок, тихенько пускаючи слину й солухи в усі дірки. І не висовуватися з нори, бо опущений не має права голосу. Але в такому разі на планету опуститься хаос. Адже спадкоємці «головного на планеті» вже давно підросли, зіп'ялись на генетично криві ноги і захопилися ділити світ... Полохлива й безпорадна Європа, бурмочучи собі під ніс про «занепокоєння» і страхаючись ескалації,

покірно ляже під танки дикої кривавої кцпні; Тайвань, залишений напризволяще, буде нарешті впокорений Китаєм; сотні балістичних ракет і мільйонна армада вишколених солдатів Кім Чен Ина поставлять на коліна Південну Корею; близькосхідні банди розірвуть Ізраїль... А тоді вони візьмуться і за Америку як за останній форпост ненависної для них західної цивілізації.

Як вам така перспектива?.. «Вісь зла» категорично налаштована на переділ світу. І маячня про «мироворочність» для сіячів хаосу – це рожеві дитячі шмарклі, які течуть з носу західної цивілізації... Скільки ще секунд залишилося до «часу

Ч» на годиннику Судного дня?.. Ще можна встигнути зупинити катастрофу. Для цього потрібно не так багато – Захід у війні зі всесвітнім злом мусить стати поруч з Україною, а не ховатися за її спиною і намагатися умиритворити хижого й кривавого сатану.

Михайло СИДОРЖЕВСЬКИЙ,
український письменник і публіцист, голова НСПУ,
український громадський діяч, 13 вересня 2025 року,
<https://www.facebook.com/oksent>

ВІД АНТИКОМУНІЗМУ ДО АНТИАМЕРИКАНІЗМУ

У свої перші роки «Національний фронт» («НФ») був гучно антикомуністичним. Під час холодної війни рух Жан-Марі Ле Пена позиціював себе як патріотичний бастион проти радянської загрози. Для нього СРСР уособлював мо-

лише за шість місяців після анексії Криму. Тоді як більшість ЄС розробляла санкції, нова лідерка ультраправих Марін Ле Пен публічно захищала анексію як легітимну, заявляючи, що кримський референдум відображає «волю народу». А одночасно – звинувачувала Брюссель у розв'язуванні «ідеологічної

лошувалися «несправедливими», а українська політична еліта характеризувалася як «маріонетки Вашингтона і Брюсселя».

ШОК ВІЙНИ ТА КОРЕКЦІЯ РИТОРИКИ

Коли клімат у Європі поступово зміщувався у бік війни,

Через тиждень після початку вторгнення її виборчий штаб тихо вилучив агітаційну листівку, на якій вона посміхалася, тиснучи руку Владіміру Путіну під час кремлівського візиту 2017 року. Публічно вона засудила вторгнення, проте старанно уникала називати Путіна агресором. Натомість вона звинувачува-

об'єднання» (тоді ще «Національний фронт») підписало кредитну угоду на 9,4 млн євро з нині збанкрутілим First Czech-Russian Bank (FCRB). Але у 2025 році фінансові й політичні наслідки того рішення продовжують відлунювати, попри численні спроби Марін Ле Пен відкинути питання як «архівне». «Ми більше не маємо

У випадку дострокових виборів у Франції, партія Марін Ле Пен «Національне об'єднання» має всі шанси здобути більшість та вперше в історії отримати свій уряд. І така перспектива є справжнім шоком як для України, так і для багатьох французів. Створений у 1972 році Жан-Марі Ле Пенем, «Національний фронт» постав із попелу ультраправого католицького традиціоналізму, агресивного євроскептицизму та глибокої ностальгії за колоніальною величчю Франції. Десятиліттями партія залишалася політичним маргіналом. Її відкидали як пережиток екстремістського французького націоналізму і як спадок петенівської «зради» часів Другої світової війни. Та зростання економічних потрясінь і занепад мейнстрімної політики змусили партію змінювати риторичку. У 1990-х та 2000-х страхи щодо імміграції, антиелітні настрої та недовіра до наднаціональних інституцій почали знаходити відгук. Те, що починалося як маргінальний реакційний рух, отримало новий заряд, виступаючи проти «англо-американського імперіалізму», НАТО та уявного морального занепаду Заходу. А згодом крайня правниця у Франції не лише ідеологічно, але й фінансово пов'язала себе з Кремлем.

ральний занепад, тиранію та глобальний контроль ідеології – все те, з чим «НФ» прагнув боротися в ім'я національного суверенітету. Але після розпаду Радянського Союзу зовнішній ворог партії змінився. Падіння Берлінського муру у риторичі ультраправих означало не триумф демократії, а появу нового гегемона – Сполучених Штатів... У 2014 році аналітичний центр Fondation pour l'Innovation Politique оприлюднив детальний звіт, який висвітлював дедалі тісніше ідеологічне зближення «НФ» із Москвою.

РОСІЙСЬКИЙ КРЕДИТ, ЩО ЗМІНИВ УСЕ

«Національний фронт» роками боровся за доступ до фінансування виборчих кампаній. Французькі банки відмовлялися мати справу з «НФ» – не лише через його екстремістську репутацію, а й через ризики, пов'язані з фінансовими скандалами та судовими розслідуваннями. Декілька великих установ, зокрема Soci t G n rale та Cr dit Agricole, начебто відкрили запити НФ. Тож партія звернулася на Схід. І знайшла Москву, готову допомогти. Час був невідповідним. Кредитна угода відбулася

холодної війни». Позику французьким ультраправим у розмірі 9,4 млн євро надав First Czech-Russian Bank (FCRB) – московська фінустанова, яку очолював Роман Попов, колишній держбанкір із тісними зв'язками з Кремлем...

ПОВНЕ ПОРОЗУМІННЯ З ПУТІНИМ

Якщо кредит 2014 року закріпив фінансовий альянс, то президентська кампанія 2017 року виявила дивіденди «м'якої сили», яких Кремль очікував у відповідь. З війською в Україні, що відійшла на периферію французької громадської думки, Москва подвоїла ставку на інформаційну стратегію, і Марін Ле Пен стала однією з фавориток.

У місяці, що передували виборам у квітні 2017-го, російські державні ЗМІ надали Ле Пен непропорційно багато ефірного часу. Згідно зі звітом французького медіа-регулятора CSA, канали RT France та Sputnik давали Ле Пен у чотири рази більше позитивного висвітлення, ніж Еммануєлю Макрону чи Франсуа Фійону... У цей час риторика Ле Пен щодо України залишалася чітко проросійською. Нелегітимність анексії Криму не визнавалася, санкції проти РФ ого-

«Національне об'єднання» (нова назва ультраправої партії) залишалося ідеологічно незмінним: скептичним до НАТО, недовірливим до санкцій і поблагливім до Москви. У 2020–2021 роках депутати «Нацоб'єднання» регулярно утримувалися від голосування за ключові резолюції, які засуджували російські репресії, включно з постановами щодо отруєння Олександра Навального та придушення громадянського суспільства.

Лише за кілька тижнів до повномасштабного вторгнення Росії в Україну Марін Ле Пен наполягала, що «НАТО слід розпустити», а санкції називала «неефективними» та такими, що «шкодять французьким інтересам більше, ніж російським». Але повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року змусило Ле Пен до часткової корекції курсу. Кадри з танками, що сунули на Київ, залишили мало місця для двозначності. Громадська думка у Франції різко схилилася на бік України: понад 85% французів засудили агресію Росії, згідно з опитуванням IFOP. «Нацоб'єднання» виявилось заскоченим зненацька. Реакція Ле Пен була обережною і розрахованою.

ла НАТО у «провокаціях» і наполягала, що Франція має залишатися нейтральною та діяти як «медіатор».

СТРАТЕГІЧНА ДВОЗНАЧ-НІСТЬ

Наприкінці 2023 року Марін Ле Пен заявила, що Україну «потрібно захищати», але швидко уточнила – «але Франція не повинна бути втягнута у війну, яка не є нашою». Жордан Барделла, нинішній президент партії та керівник кампанії до виборів у Європарламент 2024 року, зайняв схожу позицію.

На початку 2024 року «Нацоб'єднання» в повному складі утрималося від голосування за ключовий законопроект про ратифікацію франко-української двосторонньої угоди про безпеку, яка закріплювала довгострокові французькі зобов'язання щодо військової підготовки, постачання озброєнь і допомоги у відбудові. У березні 2025 року депутати Ле Пен знову утрималися під час голосування за резолюцію, яка пропонувала спрямувати заморожені російські активи у французьких та європейських банках на відбудову України.

Минуло понад десять років відтоді, як «Національне

БІЛЬШЕ НЕ ДРУЗІ ПУТІНА, АЛЕ ЦЕ НЕ ТОЧНО. ЩО ПОВ'ЯЗУЄ ПАРТІЮ ЛЕ ПЕН ІЗ КРЕМЛЕМ

нічого спільного з Росією. Той кредит – закрита сторінка», – заявила вона наприкінці минулого року в інтерв'ю BFMTV. Але подальші журналістські розслідування довели протилежне. Зокрема, Le Monde з'ясував, що партія не погасила кредит достроково й не рефінансувала його через французькі установи, попри наявність фінансових можливостей. Небажання остаточно закрити цю фінансову історію лише підживило підозри.

Франція – не звичайна країна. Це ядерна держава, постійний член Ради Безпеки ООН і стрижень стратегії ЄС. Уряд під керівництвом Барделла міг би згорнути допомогу Україні, заблокувати санкції ЄС і підірвати європейську єдність – і все це під прикриттям «нейтралітету».

Для України це означає ризик втрати одного з найсильніших союзників у Європі.

Шарлотт ГІУ-КЛЕР, журналістка (Франція), стажерка «Української правди»; «Європейська правда», 17 вересня 2025 року. (У скороченому вигляді. Повністю – за посиланням:

<https://www.euointegration.com.ua/articles/2025/09/17/7220329/>

Хитрі хижакі хочуть ПАНУВАТИ НАД ЛЮДСТВОМ

«Хвиля розбрату втягує нас, втрачаємо головну передумову перемоги — Єдність» (Звернення Ініціативної групи «Першого грудня»)

Війна значно прискорила соціальні зміни у нашому суспільстві, однак далеко не завжди — у кращий бік. Період масового патріотичного ентузіазму минає. В країні щораз більше промовляє пріоритет особистих інтересів над громадянським обов'язком. Ми бачимо у соцмережах, як поширюється в суспільстві непримиренна ненависть до інакодумців, до прихильників одного чи другого лідера, до кожного, хто спіткнувся. Не має значення, що це, зокрема, старяться путінсько-сурковські тролі — головне, що ця хвиля розбрату втягує й деякого з нас, і ми залюбки в неї пірнаємо, втрачаючи головну передумову нашої перемоги — єдність.

Самопожертва Небесної Сотні, а згодом і численних Небесних Дивізій воїнів, волонтерів і

добровольців, вирвала нас із пащі кремлівського Дракона, щелепи якого вже готові були зімкнутися. Від несподіванки цього дива, здавалося, завмер увесь світ. Незмінна дяка за це нашим Героям!

На жаль, цьому феномену жертвості частини суспільства протистоять феномени зловживань, зневіри, злочинства, безчестя та значної байдужості до майбутнього. Ні, вони ще не стали панівними — і ми все ще гордимось духовною величчю українського народу. Проте прояви згаданих недуг стають щораз помітнішими, й вони, наче м'язева дистрофія, поволі знесилюють народного Велетня.

Сьогодні в українському суспільстві важко знайти сферу, яка б не зазнала небезпечної порчі. Вона проявляється по-

різному, але причина — одна: нехтування морально-етичними цінностями задля особистих чи кланових інтересів. Відповідно і ліки від неї одні й ті ж самі: свідоме, рішуче, а то й героїчне утвердження цінностей у суспільному, а значить — і у приватному житті.

Але починати треба з себе. Не з Іншого. І це стосується кожної і кожного з нас — як звичайних громадян, так і тих, хто отримав мандат репрезентувати нас. Фактично, «картонковий» протест молоді зняв зі суспільства неоголошений мораторій на критику влади, який стосується морально-етичних норм, корупції тощо. Це важлива психологічна зміна, до якої ще мають звикнути наші політичні еліти. Вони мають слухати не політтехнологів, а своє сумління. Саме цього очікують — ні, вимага-

ють! — молоді українці. А це означає — еліти самі мають стати тією зміною, яку вони обіцяють здійснити (Махатма Ганді). Не знаємо, скільки ще майданів і «картонкових» протестів треба нашій системі судочинства, щоб усвідомити: країна, яка не має справедливо-го Арбітра, не встоїть. Скільки ще ганьби мають пережити наші правники, щоб зрозуміти: «Щасливий, хто пильнує право й увесь час творить справедливість!» (Пс. 106, 3).

Нарешті й суспільство має усвідомити, що мораль владних верхів зміниться лише тоді, коли зміняться ціннісні засади, за якими живуть низи. Все, що начебто допомагало нам вижити в минулому, — корупція, кумівство, хитрування, брехливість — сьогодні є гальмом нашого поступу. Тільки духовно переродившись, як це вже зробила значна частина нашого народу, Україна зможе стати єдиним здоровим і сильним моральним тілом, що є господарем свого майбутнього. Про це говорили й говорять усі духовні світочі

України. Про це пишуть святі для нас Книги. І ми на власні очі бачили, як духовно озброєні люди можуть творити дива, упокорюючи сильнішого за них ворога. Тому будьмо обачні, адже нас знову починає накривати хвиля зневіри.

Але якщо нам здається, що більшість здатних на самопожертву лежать зараз уже в землі, то на їхнє місце мають стати інші, інакше буремні хвилі нашого часу неминуче занесуть Україну в ту драконову пащу знову. Хай не буде так з нами уже більше ніколи! Вгору піднесімо серця!

Члени Ініціативної Групи «Першого грудня»: Ольга АЙВАЗОВСЬКА, Олександра ГНАТЮК, Володимир ЄРМОЛЕНКО, Євген ЗАХАРОВ, Йосиф ЗІСЕЛЬС, Мирослав МАРИНОВИЧ, Олександр МАТВІЙЧУК, Ярослав ЯЦКІВ

«РАДІО СВОБОДА», 19 вересня 2025 року
<https://www.radiosvoboda.org/a/rozbrat-nebezpeka-zvernennya-initsiatyva-pershoho-hrudnya/33535043.html>

Єврокомісія узгодила новий пакет санкцій проти Росії. (Він торкнеться енергетики, банків і криптовалюти)

Європейська Комісія репрезентувала новий, 19-й пакет антиросійських санкцій, спрямованих на підтримку України та змусити Володимира Путіна сісти за стіл переговорів. Пакет передбачає обмежувальні заходи щодо енергетичного та банківського секторів, а також сфери криптовалют. Про це повідомив телеканал EuroNews.

Пропозиція, подана в п'ятницю, 19 вересня, президенткою Єврокомісії Урсулою фон дер Ляєн, націлена на банки, енергетичний сектор, зокрема компанії «Газпром Нефть» та «Роснефть», 118 танкерів «тіньового флоту» і, вперше, на криптовалютні платформи, які Москва використовує для проведення транзакцій на світовому фінансовому ринку в обхід обмежень.

Як повідомила президентка Єврокомісії, новий пакет санкцій передовсім торкнеться імпорту російського ЗПГ. Верховна представниця ЄУ з питань безпеки і зовнішньої політики Кая Каллас уточнила, що термін остаточної відмови Євроунії від російського ЗПГ вирішено пересунути на рік раніше запланованого — на 1 січня 2027 року.

«Ми йдемо і проти тих, хто підживлює війну Росії, купуючи нафту в обхід санкцій. Ми націлюємось на нафтопереробні заводи, трейдерів, нафтохімічні компанії у третій країнах, включно з Китаєм. За три роки нафтові доходи Росії у Європі знизилися на 90%. Тепер ми остаточне перегортаємо цю сторінку», — заявила фон дер Ляєн.

Сайт «ЗБРУЧ», 20 вересня 2025 року
<https://zbruc.eu/node/122439>

«Хіба вам не шкода цього прекрасного міста?» — таксист зробив широкий жест рукою. Ми проїздили повз Ейфелеву вежу, по дорозі на телебачення. Париж привітно мерехтів ліхтариками ресторанів, кораблики з туристами хвацько вигулькували з-під старезних кам'яних мостів. Спекта слала, літній вечір зовсім не спонукав до суперечок про міжнародну політику. Та відмовчатись не вийшло.

«Ви штовхаєте світ до Третьої світової! Ви нас втягуєте у свою війну, не переймаючись тим, що з нами буде!» — вів своєї таксист. «А ви підете захищати це прекрасне місто, якщо воно зазнає збройного нападу?» — питаю і таки досягаю бажаного ефекту. Таксист замовк на хвилину-другу, а коли озвався, тон його став зовсім іншим — журливим.

«Ох, ви знаєте, в тому й проблема, що я дуже сумніваюся у нашому активному спротиві, на випадок агресії, — сумно зізнався чоловік. — От подивіться на тих, хто тут гуляє по набережній, засідає у ресторанах, катається на човнах! Ну хіба підуть вони по зброю, навчаться стріляти?» — Він знов замовк, а я змогла, нарешті, бодай по діагоналі перечитати останні новини перед ефіром.

Мене часто підвозять подібні водії таксисти. Переважно — вихідці «Глобального Півдня», але й вроджені парижани також трапляються. Левова частка з них голосує за крайні лівих, «щоб забрати в багатих та віддати бідним». «Бідні» в баченні цих людей наділені повним комплектом усіх можливих чеснот, їх треба негайно захистити, нагодувати, викувати, забезпечити житлом — за рахунок багатих. Небезпека для таких людей — зовсім не російський і навіть не американський імперіалізм, а чужі гроші. Великі гроші. Наскільки такий типаж є характерним для цілої Франції, сказати важко, але що з-поміж опонентів Макрона їх не бракує — це однозначно.

«Українці відлякують своїм безстрашшям», — якось зізнався давній знайомий. Тоді здалося, що він сам здивувався своєму висновку. Проте приятель не помилюся: український спротив рве шаблони, як Тузік грілку, та підштовхує до порівнянь, до проєкцій нашої війни на перспективи власної країни в подібній ситуації. Саме тому провокації російської пропаганди заходять до франкомовного інформаційного простору, як ніж у масло.

Згадаймо приклад маніпуляцій Лаврова про Україну, яка нібито «зриває переговори», бо обстрілює енергетичні об'єкти Московії. У цій брехні місяцями помінялися причина й наслідок. Ніби ж очевидно, що напали на нас, а ми відбиваємось всіма можливими способами. Але цитату російського «дипломата» France Info в День Незалежності процитувало разів двадцять, якщо не більше. Для чого — зрозуміти важко, адже інформації у висловленні міністра — нуль.

Висмоктана з пальця тема потрапила на шпальта провідних, поважних медіа, які так і написали: «На День Незалежності Україна застосувала зброю, ризикуючи зрвати переговори». От все ж було добре! Росія сиділа собі чорно, нікого не займала, готова до переговорів.

Чужі страхи

А тут — українці зі своїми обстрілами, які не хочуть миру, не хочуть переговорів... Оце роздратування на Україну, котра все не хоче скласти зброї та вгодити Путіну — це, якщо копнути, насправді — глибокий страх великої війни, до якої Західна Європа не готова. Вона знає, що не готова, тому й боїться. Й намагається втулити нам свої страхи.

Не будемо забувати: Будапештський меморандум 1994 року став першою поступкою чужим страхам, яким поступилась Україна, під потужним тиском. Тоді, щойно відновивши незалежність, Україна ще не вміла захищатися, як належить, і потрапила в пастку. Згодом, коли Росія — один з гарантів української безпеки, згідно з тим меморандумом, розпочала проти України війну, раптом «стало відомо», що документ «не відповідає стандартам», «ні до чого не зобов'язує», нічого не гарантує...

Зараз існує подібна загроза: поступитися страхам цілого гурту політиків, які не знають, що таке війна й понад усе бояться втратити комфорт та привілеї. Їхні інтереси обслуговує певний прошарок медійників, які не хочуть думати і не люблять ускладнювати собі життя. Аудиторія під таке спрощене бачення світу завжди знайдеться. Але скільки не переставляй місцями причину з наслідком, війна не скінчиться. Вона триватиме, доки в москвитів буде чим стріляти та ким воювати. Україна, — принаймні свідомо та відповідально її частина, — відбиватиметься, інакше загине. Можна скільки завгодно повторювати за Трампом, ніби війна закінчиться за кілька тижнів до проголошення лауреатів Нобелівської премії миру, але природа російської імперії від цього не зміниться. Тема переговорів для загарбника — лише можливість затягти час та перекласти вину з хвораї голови на здорову.

Чи розуміють це у високих паризьких, лондонських, брюсельських кабінетах? Переважно так. Та розуміти одне, а діяти — інше. Нам же ж — своє робить, не оглядаючись на чужі страхи. По цих граблях ми вже ходили.

Алла ЛАЗАРЄВА,
«Український тиждень», 25 серпня 2025 року
<https://tyzhden.ua/chuzhi-strakhy-2/>

В Україні розробили штучний інтелект для виявлення замаскованих позицій росіян

Українську програму Clarity, яка аналізує знімки з безпілотників та автоматично позначає на них підозрілі об'єкти ворога, представили на Brave1 Defense Tech Valley 2025. «Військові літають на фотольотах на кшталт «Мара», «Валькірія», Cetus. Вони роблять фотографії поля бою на глибину 20 км. Коли літак сідає, він привозить із собою 1500-2000 знімків у високій якості. Обробляти їх вручну займає у аналітиків до 6 годин. А ми створили програмне забезпечення, яке дозволить зробити це за 20-30 хвилин», — сказав «Оборонці» представник компанії.

Ідея Clarity в тому, щоб дати аналітику первинний аналіз знімків. Аналітик бачить куди дивитись у першу

чергу, і це допомагає йому швидше сформувати звіт. А вже за цим звітом командування може значно швидше приймати рішення про ураження знайденого об'єкту.

Нейромережа розрізняє військову та цивільну техніку, замасковані об'єкти, а також помічає сліди, які можуть вказувати та перебування поряд ворожої позиції. Якщо на одному фото помічено 10 об'єктів, а на більшості інших — нуль, то програма сама підказує, куди звернути увагу.

«У нас є свій дата-сет зі 100 тисяч знімків, на якому ми навчали нейромережу розпізнавати об'єкти за фото. Ми його збирали на основі відкритих джерел, зокрема на YouTube. А потім слухали військових, які нам

підказували що покращити.

Продукт позиціонується саме як допоміжне рішення. Тобто остаточний звіт все одно формує людина, щоб уникнути помилок або пропусків. Але цей інструмент економить цінні години для прийняття рішень. Clarity вже використовується в Силах безпеки, ЗСУ, Нацгвардії та Прикордонній службі. В майбутньому розробники планують адаптувати продукт і під цивільні завдання. Наприклад, пошукові місії, моніторинг кордону, відстеження незаконних вирубок лісу.

Раніше «Оборонка» писала, що на Brave1 Defense Tech Valley 2025 компанія Logic7 розробила віртуальний тренажер для збиття FPV-дронів з дробовика.

Богдан МІРОШНИЧЕНКО,
шеф-редактор «Оборонки», оглядач оборонної промисловості, 19 вересня 2025 року
<https://mezha.media/oboronka/shi-dlya-viyavlennya-zamaskovanih-pozicij-rosiyan-304978/>

ОСМИСЛЕННЯ проблем сьогодення на тлі війни з рашистами

Раніше – у розвинених суспільствах і сьогодні – мудрі меценати й впливові політичні діячі намагалися вкладати в мистецтво великі кошти. Робили вони це часом не заради самого мистецтва (хоча й поціновувачів дійсно було чимало). Вони підсвідомо відчували (відчувають) у мистецтві силу. Духовну, інтелектуальну, психологічну. Залучити до своїх енергій та стратегій генія на зразок Мікеланджело, Баха, Генделя чи Ліста – це був потужний внесок у власний імідж. А також – у власне безсмертя. Нам, українцям, такі енергії передали генії слова, звуку, пензля, різця. І коли ми усвідомлюємо ті енергії, то відчуваємо себе індивідами, суб'єктами,

не окреслив напрямку розвитку цивілізації. Він лише виокремив певну категорію людей, які, заволодівши ресурсами і владою та з допомогою технологій, змогли підкорити свідомість мас. Найгірше – у спадок від ХХ століття світ з охотою приймає тотальні брехні. Сотні мільярдів доларів витрачаються не на розвиток людини, а на засвоєння брехні. На деградацію. Та якщо західна цивілізація, яка на перше місце поставила права людини, зуміла організувати противаги (розвиток мистецтва, літератури, свободу слова, дотримання законів), то схід і не підступився до зупинення деградації. Вона розповзається, як зараза і поки що не має антитоду... Його просто за-

ник. Друге – грамотні брехні завжди лягають на очікування, а такі очікування готують провокаторами. Це все добра режисура. Надто часто брехні підсилюються: жандармами, міліцією, КГБ, Гестапо та іншими інструментами. У нас сьогодні – телемарафоном.

Є у народів події, до яких торкаються обережно – вони кровоточать. І от один безликий вирішив познущатись на найбільшій рані українців – назвав Ющенка сеньйор Голодомор... Він не сказав сеньйор Голокост – євреї його б замочили. Українці не просто втерлися, вони йому аплодували, а потім те безлике стало президентом. А тепер цей без-

роди, а значить, від власної сутності. Як продукт брехні, ви самовпевнені, пихаті. У вас переважає не прагнення творити, а жага руйнування. Це щоб повірити, що ви є насправді. Тому у вашому розвитку переважає рептильний розум. Розум ссавців зустрічається лише серед просунутих. І то він діє тільки в одному напрямку – як щось десь прихопити.

Іноді ці складові присутні в одній людині. Віддалення від природи, а цим дехто навіть хизується – це перший крок до сліпоты. Душевної, емоційної та інтелектуальної. Людина перестає розрізняти прекрасне від потворного, якісне від другорядного. А потім перестає відрізняти ненависть від любови. Прикладів чимало. Наведу один. Гарну пісню «Горіла сосна...» спотворили деградовані і для деградованих. Найгірше – вони цього не розуміють...

Р. С. Один інженер, який працював на Байконурі, розказував, як до них на космодром приїжджав парторг ракетобудівного заводу Леонід Кучма. «Он глушил спирт, пытался играть с нами в преферанс, но мы его гоняли – он жульничал»... Про цей нікчемний епізод можна б і не згадувати, якби... Якби політичні байстрюки Кучми-Януковича шляхом маніпуляції не прийшли до влади в Україні й «жульничали» не стало їхньою державною політикою... На Байконурі грамотні інженери «гоняли» «жулика», а українці відкрили для них свої обійми...

Р. Р. С. Та в історії часто трапляється несподіванки – і обійми приводять на гільйотину...

Ярослав ТРИНЧУК,
м. Дніпро, 22 вересня 2025 року <https://www.facebook.com/trincuk>

ЖИТТЯ, МИСТЕЦТВО, ПОЛІТИКА

знаємо, що в нас є опертя...

Фашистсько-більшовицькі верховоди мистецтво й літературу взяли в заручники і, перетворивши їх на прислугу, примусили виконувати свої забаганки. Непокірних демонстративно знищували. Або створювали умови на самознищення. Оскільки мистецтво і прагнення людини до щастя є підвалиною цивілізації, то фашистсько-більшовицька система зупинила цивілізаційні процеси й відкинула духовний розвиток людини до розуму ссавців.

Деградація цивілізації середини ХХ століття не скінчилася з закінчення Другої світової війни. Кінець ХХ століття породив ілюзію розвитку. Насправді технологічний стрибок не був якісним суспільним явищем. Так, він зумів розв'язати багато соціальних проблем, але не зробив найважливішого –

блоковано. Мусимо визнати – деградація глибоко заповзла і в українське тіло й руйнує його. Тому частина українців не є громадянами, які усвідомлюють себе, вони – продукт брехливої пропаганди. А де панує брехня, там розум зацькований, там мудрість у підпіллі. І невігласи там верховодять.

Тисячоліттям брехні несуть світові трагедії, а відмовитись від них людство не може. Причина проста – маленька людина прагне бути більшою. Щоб втекти від страху. Тому вона видумує всілякі історії, які, на її погляд, роблять її значимішою, сильнішою. Такий спосіб становить фундамент для творення теорій, ідеологій, в основі яких насильство.

Чому люди легко сприймають брехні і не хочуть прислухатися до правди? Тут теж усе просто. Перше – всілякі брехні підсилюються емоціями. А емоція то є сильний подраз-

ликий каже, що разом з пу визначатиме кордони України... Чому безликий. Та він не належить до жодної з культур. Справжній єврей розуміє трагедію власного народу, тому він не опуститься до того, щоб насміятися з трагедії народу іншого. Так може тільки безликий. Його психологія – зріз психології серійного продукту, який називається радянська людина. Йому страшно бути самим собою, бо там нічого немає. Тому він блазнює.

До сучасних політиків є питань багато. Як до їхніх стратегій, так і до кожного особисто. Але до всіх є питання загальне – хлопці (пардон) панове, чому ви не цікавитесь високим мистецтвом? Немає часу? Це не причина. Просто ви не розумієте, хто ви є. Більшість з вас – особливо східний ареал – теж продукт брехні. Тому вам важко сприйняти істину, яку несе високе мистецтво. Ви віддалені від при-

Спотворення і нищення раніше створеного живою природою і людьми (причому буквально на всіх фронтах: від інформаційного до фізичного) – ось що відбувається під час російсько-української війни. Але для чого з'явилися тут у нас оті руйнівники-потвори, що геть випалюють, витоптують, винищують результати творчості? Як їх коротко можна охарактеризувати, аби вони були в подальшому більш впізнаваними в різних контекстах?

На мою думку, для цього варто звернутися спочатку до словника, щоб відшукати в ньому значення слова «потвора». Там їх кілька, але найбільш всеохоплюючим видається ось це: «Про люту, жорстоку і т. ін. людину, що втратила кращі моральні якості, недоліток». А якщо після цього ще й звернутися до словника синонімів, то там (серед поданих сімнадцяти до слова «потвора») найкраще пасують два: «нелюд» («жорстока, зла, бездушна людина») і «покруч» («нікчемна людина, що має негативні риси характеру й викликає відразу»).

Для розуміння значення слова «спотворювати», винесеного мною в заголовок цього матеріалу, із розміщених у тлумачному словнику української мови трьох значень підходять два: «Робити непридатним для вжитку, використанню» і «Показувати, показувати що-небудь у неправильному, перекрученому вигляді».

мови в союзних республіках» («Брежневський циркуляр»).

1983 — постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про додаткові заходи з поліпшення вивчення російської мови в загальноосвітніх школах та інших навчальних закладах союзних республік» («Андроповський указ»).

1990 — прийняття Верховною Радою СРСР Закону про мови народів СРСР, де російській мові надавався статус офіційної...

ВИКРИВЛЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ ПОСЕРЕД ПЕКЛА ВІЙНИ

А коли почалася російсько-українська війна, то брехня в РФ уже почувала себе там абсолютною господаркою, навіть – з короною на голові, причому – з незіймною. Але – не з тієї причини, що її хтось туди прикріпив-прикрутив, а через те, що та корона-пиха виросла зсе-

критичності значно знижується. Інформаційне повідомлення починає здаватися правдивим. Оце поєднання невеликої кількості якісних фактів, які легко перевірити і з хибною інформацією, яка до того ж апелює до емоцій людини, справляє неабиякий ефект. Історії про дітей, смерть, тварин, їх страждання, розповіді про мирних мешканців, яких знищують, побудовані так, щоб викликати емоції та відключити критичне мислення. Звісно, такий механізм спрацьовує не тільки в РФ, але впливає і на українців. У людини виникає цілком природна реакція на повідомлення про смерть, каліцтво, поранення дитини...

Або – ще на ось таке твердження з боку нашого ворога, де все поставлене з ніг на голову:

«Деструктивна пропаганда здебільшого пов'язана з Україною: «українці не такі люди, як росіяни. Влада в Україні є нелегітимна, а захоплена в результаті держперевороту, українська влада втягнула

ПОТВОРИ СПОТВОРЮЮТЬ, РУЙНУЮТЬ І ПАРАЗИТУЮТЬ

(Світлий есей про сувору реальність)

ВИРОСЛИ З БРЕХНІ ПОСЕРЕД ЗАБОРОН І ОБМЕЖЕНЬ З БОКУ ВЛАДИ

Брехня як інформаційно викривлена реальність та стіни заборон і обмежень – це ті основи для пригнічення й упокорення людей, на чому трималася цілими століттями і тримається сьогодні влада росіян, яка завжди ненавиділа свободу і вільних людей, котрих боялась. Тож і не дивно, що більше двохсот років тому вже старіючого останнього кошового отамана Запорозької Січі Петра Калнишевського, який у безнадійній ситуації заради збереження життя своїх воїнів разом із військом здався в полон, їхня імператриця Катерина II тримала за ґратами чверть століття. Так само не дивно й те, як зовсім по-різному виглядають звільнені з полону в результаті обміну сьогодні: українці – вкрай схудлими й змученими після численних тортур, а росіяни – добре вгодованими.

Якраз інформаційно викривлена реальність про стан речей у державі та у суспільстві в цілому, помножена на відповідне виховання в учбових закладах та в самих сім'ях (у сенсі безмежної покірності владі) і послужила основою для успішного проведення брехомору в мізках і серцях росіян. В результаті російській

же поет Михайло Лермонтов ще в 19-му столітті справедливо змалював те, що вийшло: «...Страна рабов, страна господ, И вы, мундиры голубые, И ты, им преданный народ...». А вже у 21-му столітті деградація впала до того рівня дикунства і концентрованої ненависті до людей, який побачив увесь цивілізований світ (аж до ровиць із трупамі українців посеред зруйнованих міст, до згвалтованих жінок та їхніх дітей і до обісраних агресорами столів у колісх прикрашених українськими творцями кімнатах). Через все це й маємо тепер тих загарбників-руйнівників, які напали на мирних людей у мирній країні, називати потворами (по-іншому – людьми, що втратили найкращі моральні якості і стали недолюдками).

Причому політика заборон по відношенню до всього українського та ставлення до нас як до «малоросів» була започаткована давно. Для прикладу візьмомо ще ту ж Російську імперію 19-го століття, про яку писав угаданий вище російський поет, та й – раніше і пізніше від того. Для цього звернімося хоча б до матеріалу із сайту «Історична Правда» під заголовком «Як боролися з українською мовою. Хроніка заборон за 400 років» від 3 липня 2012 року» (джерело – ZAXID.net). Відзначимо хоча

б усього декілька дуже важливих дат із цієї хроніки.

«...1720 — указ Петра I про заборону книгодрукування українською мовою і вилучення українських текстів з церковних книг...»

1763 — указ Катерини II про заборону викладати українською мовою в Києво-Могилянській академії...

1775 — зруйнування Запорізької Січі та закриття українських шкіл при полкових козацьких канцеляріях... 1847 — розгром Кирило-Мефодієвського товариства й посилення жорстокого переслідування української мови та культури, заборона найкращих творів Шевченка, Куліша, Костомарова та інших...

1863 — Валуєвський циркуляр про заборону давати цензурний дозвіл на друкування української мовою літератури: «жодної окремої малоросійської мови не було і бути не може»...

1892 — заборона перекладати книжки з російської мови на українську...

1914 — заборона відзначати 100-літній ювілей Тараса Шевченка; указ Миколи II про скасування української преси...

1933 — телеграма Сталіна про припинення «українізації»...

1978 — постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи щодо подальшого вдосконалення вивчення і викладання російської

редини, поставши там самою суттю сьогочасної імперії російського фашизму: без влади над іншими (в першу чергу – над волелюбними українцями) – ніяк. Викривлення реальності залишається і в час уже повномасштабного вторгнення в Україну досить потужною зброєю росіян. Зокрема, про це дуже глибоко й фахово зробила аналіз і поінформувала громадськість ще більше року тому (31 травня 2024 року на радіо «НБ» в матеріалі під заголовком «Вплив російської пропаганди настільки потужний, що люди іноді не розуміють, що перебувають під її впливом») доктор філологічних наук, професор кафедри прикладної лінгвістики Одеського національного університету Наталія Кондратенко. Там вона звернула увагу ось на що:

«Якщо говорити про механізми впливу пропаганди, то навіть ми в Україні – досить свідомі люди з критичним мисленням, які мають доступ до серйозних європейських програм з медіаграмотності, люди, які вміють відрізняти фейки і неправдиву інформацію буває, що піддаємося омані. Особливо, коли маємо справу з професійною пропагандою, яка містить 10-15% правдивої інформації. Коли ми чуємо назви реальних міст, знайомі нам прізвища людей, зустрічаємо факти з реальних історій персоналії, наш рівень

українців у війну, України взагалі не існує як держави, в Україні забороняють російську мову», наприклад...

МІСІЯ ЛЮДИНИ – ТВОРИТИ КРАСУ І ЗАХИЩАТИ ЇЇ

В результаті всього можна зробити висновок, що місія російських руйнівників-загарбників – сіяти страх і руйнувати, аби будь-що виглядати сильнішими і потужнішими. Це психологія зверхників, які таким чином зацікавлені в пригніченні всіх інших. А тому нам, українцям, та іншим народам, які не прагнуть поділити світ і експлуатувати його з метою свого остаточного в ньому панування, необхідно боротися з цим ворогом до переможного кінця, аби не бути повністю знищеними.

Якщо вдатися до віршованих рядків і до образної мови, то, як на мене, можна зафіксувати стан протистояння у цій екзистенційній війні (у короткій формі) ось так:

Потвори виростають із брехні, А тягнуться до сонця, щоб закрити Собою світло правди і спалити Творців високих у пекельному вогні
Сергій ЗІНЧЕНКО,
30 вересня 2025 року

Черговий випуск нашої сторінки, часу початку осені, на дванадцятому році російсько-української війни, спрямований в об'їми жовтня. А тому не хочеться писати про її страхіття, Хочеться – про добре, ніжне, світле, про те, що обіцяє творчу реалізацію наших мрій. З іншого боку, не варто відриватися від реальності.

А тому – як вже є, як склалося...

Цього разу ми не можемо не відзначити, що 2 жовтня 1906 року народився видатний український письменник Іван Багряний. Матеріалом про нього і відкриваємо цю сторінку. Та – по-особливому: склали тест для того, аби кожен із наших читачів згадав цього творця, котрий пройшов крізь

страшні випробування. Для того, аби згадали його твори і деякі з них перечитали.

А далі на цій нашій осінній поетичній сторінці – твори українських письменників із Дніпра: Анатолія Шкляра, Олени Швець-Васіної і Ярослава Трінчука. Просимо прочитати й помислити над ними.

1. Яке справжнє прізвище українського письменника Івана Багряного?
 - а) Лозов'яга;
 - б) Лозовий;
 - в) Потапенко.
2. Куди втік із місця свого заслання письменник?
 - а) Зелений Клин;
 - б) Сірий Клин;
 - в) Чорний Клин.
3. Скільки часу витратив письменник на написання роману «Тигролови»?
 - а) місяць;
 - б) рік;
 - в) два тижні.
4. З якого твору Івана Багряного ось ця цитата: «Але світ злостивих

- все-таки безсилий проти світу яких серцем і гордих»?
- а) «Сад Гетсиманський»;
 - б) «Огненне коло»;
 - в) «Людина біжить над прірвою»;
5. В яку країну емігрував письменник?
 - а) в Італію;
 - б) в США;
 - в) в Німеччину.
 6. З якого твору ця цитата письменника: «Є щось, що не може вмерти навіть на війні»?
 - а) «Гуляй-поле»;
 - б) «Сад Гетсиманський»;
 - в) «Людина, що біжить над прірвою».

7. Яку газету в Німеччині він видавав?
 - а) «Слово»;
 - б) «Порядок»;
 - в) «Українські вісті»
8. Де вперше було видано роман письменника «Сад Гетсиманський»?
 - а) в Німеччині;
 - б) у Франції;
 - в) в СРСР.
9. Чому Іван Багряний не отримав Нобелівську премію з літератури?
 - а) через політичну неблагонадійність;
 - б) через раптову смерть;
 - в) через арешт і заслання.
10. За які твори письменнику

- було присуджено Шевченківську премію?
- а) «Гуляй-поле», «Люба»;
 - б) «Тигролови», «Сад Гетсиманський»;
 - в) «Скелька», «Ave Maria».
11. З якого твору Івана Багряного ця цитата: «Смиліви завжди мають щастя»?
 - а) «Тигролови»;
 - б) «Сад Гетсиманський»;
 - в) «Чому я не хочу вертатися в СРСР?».
 12. Скільки місяців письменник провів у одиночній камері внутрішньої тюрми ГПУ?
 - а) 2 місяці;
 - б) 11 місяців;
 - в) 4 місяці.

ДЕЩО ПРО СВОБОДУ

Одне з найпоширеніших слів у європейській цивілізації – це слово свобода. Семантичне наповнення його кожен тлумачить по своєму. Хрестоматійне – Енгельсове «усвідомлена необхідність» та суспільне – вільний від обов'язків. У першому випадку свободним може себе почувати навіть каторжник. Усвідомив, що так необхідно – і вільний. Тому Енгельсове трактування зводиться до примітивного – конформізму. Друге – розуміння свободи, як всездозволеність. Тут – свобода це те, що дозволяє людині робити зло. (Щоб робити добро, потрібна воля). І в тому, і в тому випадку подібне розуміння свободи веде до хаосу. А хаос заперечує свободу. Є ще третє – тандем свобода і відповідальність.

Тож мусимо починати з наступного: свобода – не миттєвий настрій і не хаос, а впорядкування того, що може мати різні варіанти розвитку.

Найперше – основою свободи є знання. Знання себе, своїх сильних і слабких сторін. Розуміння і своїх бажань, і потаємних страхів. Своїх талантів і того, в чому ми не обдаровані. Не забуваймо, коли ми вивчаємо якусь науку, ми проводимо час у читальні Бога. І наодинці з Ним. І наближаємось до розуміння свободи.

Знання дають можливість усвідомити кращу версію свого Я, а також здатність відрізнити чужинця від ближнього. Чужинець може бути і на твоїй стороні, навіть, у твоїй родині. Але він не розуміє і не приймає шляху твоєї душі, не визнає твої цінності і насміхається з твоїх прагнень... Ближній – це та душа, яка є продовженням твоєї душі, а ти – продовження його. Він може бути з далекої землі, зовнішньо і побутом на тебе не схожий, але він розуміє і беззастережно сприймає те, як ти хочеш прожити своє життя, де і з ким ти можеш бути щасливим у коханні, яку людину можеш ощасливити сам. Знання дають можливість усвідомити світ і свою батьківщину. А вона там, де шанують і розуміють пошанування твоєї душі, твої таланти і схильності. Навіть, якщо на тих землях нема могил твоїх предків.

Свобода – це вміння взяти своє. Хоча воно в цю мить здається чужим. І не тільки взяти, а й дбати потім про те своє. Водночас ти вільний від бажання брати чуже, розумієш універсальний Закон Всесвіту: «Отримувати – віддавати» та неухильно дотримуєшся його.

Свобода – розуміння, хто є Творець. Хто ми для Нього і хто Він для нас. Вміння дякувати Творцеві за будь-яку світлу мить свого життя.

Свобода зрілої душі – це вміння дякувати за випробування, за всяку втрату, за кожну рану, і зрозуміти, що навіть нещастя були послані тобі з якоюсь вагомою метою.

Свобода – це дар впорядковувати хаос і терпеливо творити з хаосу щось животворяче.

Свобода – вміння любити й поважати себе, бо крізь призму уявлень про себе людина бачить і оцінює світ. (Надто багато лиха принесли людству лжепророки, впливові політики, які пропагували лживі ідеї і видавали то за істину).

Свобода – це вміння подолати в собі почуття провини. Бо коли у тебе є почуття вини, значить, у тебе є хазяїн. Значить, ти не вільний. Свобода – відсутність почуття провини.

Свобода – це відсутність страху перед життям, смертю і безсмертям.

Ярослав ТРІНЧУК,
м. Дніпро, <https://www.facebook.com/trincuk>

ПОЇЗД БАЖАНЬ

Ти третій день мене
пробуджуєш, світанку.
О, як не хочеться вертатися
в реальність!
Та кидуюсь стрілою до вікна:
Немов із центру Всесвіту –
ізверху під дахом –
Враз випромінюють,
летять моєму місту
Очей цілунки – пелюстки
добра:

Зігріла б кожну постать
вранішню,
І кожен клаптик вересня –
межі чекання –
І, коли б моя воля,
Зібрала і спалила б горе
з кожного вікна,
Хмаринки тільки біло-срібні
в небі оселила б,
На кожній – почерком дитячим
– «Я щаслива!»

Доцінки тільки ніжні,
теплі гралися б із листям
Смаздової флори,
і по вінця
Напоював би вітер
смаком з новим змістом,
Щоб ситі всі були
і справами Надії,

І зіллям Віри,
й запахом Любові –
До ко ж н о г о, і вином
Кохання –

До скрику, щастя сліз,
сплетіння аур...
...А пелюстки добра,
з очей злетівши,
Крізь час і простір Поїздом
бажання
Мандрують по зупинках
«Зустріч», «Щастя»,
«Розлука-Туга» й знову
«Зустріч» –
По вічноколу... А сьогодні

Щаслива я тому, що Ти щасливий
Із вуст Твоїх зірвалося:
«Кохаю...»
Олена ШВЕЦЬ-ВАСІНА,
м. Дніпро
<https://www.facebook.com/olena.svec.vasina>

РАПТОВА НІЖНІСТЬ

В ранковий простір залетів
листок злотавий,
такій легкій, аж на душі
світліше стало.
Осінній сад веде розмову
про минуле,
хоч стежка втомлена ходою
мою забула.
А на столі у тім саду –
між трав і квітів –
слова незвичні із краплин
складає вітер.
Лиш пачка сигарет «LM» –
найліпший спогад
про дотик рук, таємний знак,
відкритий погляд.
Чому ж сховались за листок
обличчя, дати?
Раптова ніжність – то неміряна
розплата...
Шматочок сну летить,
летить, летить,
тривожить пам'ять.
Щемливе дійство –
при дорозі листя палять.
Гнітять вантаж порожніх
фраз, а ти щоразу
рятуєш від усіх негод
і всіх поразок.
В саду порожнім

розгортаєш до мене
листочком пружним, необпаленим,
зеленим.

Наші рухи в саду невагомі, як по-

дих півоній.
Летимо до води, де забутого
свята сліди.
Там, в глибинах німих
ворухнеться рибина поволі
і закреслить хвостом
нерозгадані сни назавжди.
Плине вічна ріка,
колихаючи наше мовчання.
Не помітиш об'їмів,
лиш зойкне намисто разок,

не почувши питань, у природі –
самі лиш зітхання,
і на тілі твоїм розсипає
сузір'я бузок.
А лукава ріка заповзятю
відносить обличчя –
тільки сплеск, хвилювання
відбитків
очей і губів...
Мілина полонить ненароком
ті знаки одвічні,
що колись так бездарно
на темних глибинах згубив.
Напівнатяки травня
дитинство малюють в уяві,
той загублений світ,
де метелики віють крильми,
де мандрує бджола, розсуваючи
квіти злотаві,
де чаклує вода, над якою
схилилися ми.
І шукаєм шляхи в споконвічне
святилище саду,
де німують уста, що вхопили
утаєний сік...
Непрожиті миттєвості,
оплески,
втрапи, поради
по краплині відноситься
мінливий летючий потік.

Анатолій ШКЛЯР,
м. Дніпро.
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100051760175732>

Сторінку підготували Олена МАКОВІЙ і Сергій ЗІНЧЕНКО